

ALBINO LUCIANI

Illustrissimi
scrisorile patriarhului

Cuvânt înainte la ediția în limba română de
CARD. PIETRO PAROLIN

Traducere din italiană și note de
CRISTINA GRIGORE

Editura Serafica
2021

lui Charles Dickens

Am ajuns la capătul resurselor...

Dragă Dickens¹,

sunt un episcop care și-a luat neobișnuitul angajament de a scrie în fiecare lună pentru „Messaggero di Sant’Antonio”² o scrisoare adresată unui personaj ilustru.

Fiind timpul scurt, în preajma Crăciunului, chiar nu știam pe cine să aleg. Când, ce să vezi, găsesc într-un ziar o reclamă la renumitele dumitale cinci *Cărți de Crăciun*³. Mi-am zis imediat: le-am citit pe când eram copil, mi-au plăcut enorm de mult pentru că sunt toate pătrunse de un sentiment de iubire pentru săraci și de renaștere socială, toate însuflețite de fantezie și umanitate; îi voi scrie lui. Și iată-mă aici ca să te deranjez.

***

Am amintit mai devreme de iubirea dumitale față de cei săraci. Ai simțit-o și ai exprimat-o într-un mod minunat, pentru că printre săraci ai trăit și dumneata în copilărie.

La zece ani, având tatăl în închisoare din cauza datoriilor, ai mers să lucrezi într-o fabrică de vopseluri, pentru a-i ajuta pe

---

1. Charles Dickens (1812–1870), scriitor, jurnalist și reporter de călătorie englez. Prin scrierile sale a ilustrat în mod realist societatea din epoca victoriană și a provocat schimbări sociale.

2. *Messaggero di Sant’Antonio* este o publicație lunară italiană, înființată în 1898 de călugării Franciscani Minori Conventuali din Italia. Din 1993, publicația apare și în ediție în limba română, tipărită la Padova (Italia), dar redactată de călugării franciscani de la Roman (România).

3. Este vorba de nuvelele „Colind de Crăciun”, „Clopotele”, „Greierile din horn”, „Bătălia vieții” și „Omul bătut”.

lui Mark Twain

Trei de John în unul singur

Dragă Mark Twain⁴,

ai fost unul dintre autorii preferați ai adolescenței mele. Mi-au rămas și acum în minte amuzantele *Aventuri ale lui Tom Sawyer*, care, în fond, sunt aventurile copilăriei dumitale, dragă Twain. Am citat de sute de ori una sau alta dintre afirmațiile dumitale, precum cea despre valoarea cărților. Au o valoare inestimabilă, dar diferită – i-ai răspuns unei copile, care te întrebase. O carte legată în piele este excelentă pentru a ascuți lama briciului; o carte mică, succintă, așa cum știu să scrie francezii, este ideală pentru piciorul mai scurt al unei mese; o carte groasă, cum e vocabularul, este ghiuleaua cea mai bună de aruncat după pisici; și, în fine, un atlas, cu pagini mari, are hârtia potrivită pentru curățarea ferestrelor.

Elevii mei erau entuziași când îi anunțam: „Acum vă povestesc ceva de Mark Twain”. Mă tem, însă, că cei din dieceza mea se scandalizează: „Un episcop care citează din Mark Twain!”. Poate că mai întâi ar trebui să li se explice că, așa cum sunt felurite cărțile, la fel sunt feluriți și episcopii. Unii, de fapt, seamănă cu niște acvile, care planează cu documente magistrale la un nivel înalt; alții sunt niște privighetori, care cântă laude Domnului într-un mod minunat; alții, în schimb, sunt niște sărmane pitulici care, pe ultima ramură a arborelui

---

4. Mark Twain, pseudonim al lui Samuel Langhorne Clemens (1853–1910), scriitor, umorist, moralist, jurnalist și profesor universitar american.

Când te vei îndrăgosti

Dragă Pinocchio¹³²,

aveam șapte ani când am citit pentru prima oară *Aventurile tale*. Nu am cuvinte să-ți spun cât de mult mi-au plăcut și de câte ori le-am recitat. În tine, copile, mă vedeam pe mine însumi, în ambientul tău, ambientul meu.

De câte ori ai alergat prin pădure, pe câmpii, pe plajă, pe străzi! Și împreună cu tine alergau Vulpea, Pisica, Câinele, băieții din bătaia cu cărți. Mi se păreau a fi alergările mele, tovarășii mei de joacă, străzile din satul meu.

Mergeai să vezi caravanele sosite în piață; și eu la fel. Șovăiai, te întorceai în cealaltă parte, îți ascundeai capul sub pături, înainte de a lua paharul cu doctoria amară; și eu la fel. Felia de pâine unsă cu unt pe ambele părți; bomboana umplută cu lichior; „cubulețul de zahăr” și, în anumite ocazii, chiar un ou, ori o pară, ori chiar cojile de la pară reprezentau o „acoperire” minunată pentru tine, care erai pofticios și mereu înfometat; la fel era și pentru mine.

Ducându-mă și întorcându-mă de la școală, eram și eu implicat în „bătăi”: cu bulgări de zăpadă, pe timp de iarnă; cu „pumni” și altele asemenea, în celelalte anotimpuri; mai și „încasam”, mai și dădeam, căutând să echilibrez ce primeam cu ce dădeam, și să nu mă smiorcăi cu cei de

---

132. Pinocchio, personaj principal al romanului pentru copii „Aventurile lui Pinocchio”, de Carlo Collodi – pseudonim al lui Carlo Lorenzetti (1826–1890) –, scriitor și jurnalist italian.

acasă, pentru că, dacă m-aș fi plâns, mi-ar fi dat, probabil, „restul”!

Acum te-ai întors. Nu ai mai vorbit din paginile cărții, ci din ecranul televizorului; totuși, ai rămas băietanul de odinioară.

Eu, în schimb, am îmbătrânit; mă aflu, de-acum, dacă se poate spune așa, de cealaltă parte a baricadei: nu mă mai recunosc în tine, ci în sfetnicii tăi: maestrul Geppetto, Greierul vorbitor, Mierla, Papagalul, Licuriciul, Racul Roșu, Marmota.

Ei au încercat – dar din păcate nu i-ai ascultat, cu excepția cazului Peștelui – să-ți dea sugestii pentru viața ta de copil.

Eu încerc să ți le dau pentru viața ta de adolescent și de tânăr. Bagă bine de seamă, nu încerca să arunci după mine cu ciocanul, nu sunt dispus să împărtășesc soarta sărmanului Greier vorbitor.

* * *

Ai observat că nu am enumerat-o printre „sfetnici” pe Zână? Nu-mi place cum procedează ea. Urmărit de ucigași, bați disperat la poarta casei ei; ea apare la fereastră, cu chipul alb ca de ceară, nu-ți deschide și lasă să fii spânzurat.

Este adevărat că te eliberează, mai târziu, din stejar, dar mai apoi îți face urâta farsă de a-i lăsa să intre în odaia în care zăceai bolnav pe cei patru iepuri negri ca cerneala, care duc pe umeri un coșciug.

Și nu numai atât. Scăpat ca prin miracol de tigiaia Pescarului cel verde, te întorci acasă înghețat, este noapte întunecoasă și plouă cu găleata. Zâna închisese ușa și, după ce bați o grămadă la ușă disperat, îl trimite pe Melc, căruia i-au trebuit nouă ceasuri ca să coboare de la etajul patru și să-ți aducă – pe jumătate mort de foame cum ești – o pâine

lui Isus

Scriu plin de emoție

Dragă Isuse,

am primit critici. „Este episcop, e cardinal – s-a spus –; s-a apucat să scrie scrisori în toate părțile: lui M. Twain, Péguy, Casella, Penelopa, Dickens, Marlowe, Goldoni și cine mai știe cui. Și nici măcar un rând lui Isus Cristos!”

Tu știi. Cu tine eu mă străduiesc să am un dialog continuu. Să-l transform în epistolă, însă, mi-e greu: sunt chestiuni personale. Și, până la urmă, atât de neînsemnate! Și-apoi, ce să scriu pentru tine, despre tine, după toate cărțile care s-au scris pe seama ta?

Și, în plus, sunt deja Evangheliile. Așa cum fulgerul e mai presus de orice foc și radiul mai presus de orice metal, cum racheta întrece în viteză săgeata sărmanului sălbatic, tot la fel Evanghelia este mai presus de toate cărțile.

Cu toate acestea, iată scrisoarea. O scriu plin de emoție, asemenea unui surdomut neajutorat, care se străduiește să se facă înțeles, cu o stare sufletească precum cea a lui Ieremia care, trimis să predice, îți spunea plin de încăpățănare: „Nu sunt decât un copil, Doamne, nu știu să vorbesc!”³⁶⁴.

***

Pilat, prezentându-te poporului, a spus: „Iată omul!”³⁶⁵. Credea că te cunoaște, dar nu cunoștea nici măcar o fărâmă

---

364. *Ier* 1,6.

365. *In* 19,5.

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	3
<i>Prezentare</i>	6
Am ajuns la capătul resurselor...	11
Trei de John în unul singur	17
În ce fel de lume...	23
Frumoasă fără multe bizarerii	28
Noi suntem minunarea lui Dumnezeu	34
În miezul misterului	39
Dacă sunteți la conducere, fiți prudent!	44
Noblețea obligă	58
„Odihnă veșnică” mândriei	64
La bine și la greu	70
Revoluția de dragul revoluției	76
Gafele și scara lui Mohs	83
Când te vei îndrăgosti	90
Exagerările din vacanțe	100
Clopotele războinicilor	109
„Șapte reguli” valabile și astăzi	116
În barca lui Dumnezeu	124
Gura spurcată	131
Vremea impostorilor	138
Regele Lemuël și femeia ideală	145
Nostalgie după curat	153
Patru tablouri din vechiul castel	160

Cele patru temperamente	166
Bucuria, iubire delicată	173
Unica aristocrație	182
Muzica reconcilierii	189
Suntem bătrâni, suntem inutili?	196
Din vremurile „Cocoșatului de la Rialto”	201
Și el e „baron”?	208
Cea mai reușită înșelăciune a diavolului	215
Este interzis să se interzică	223
Alte vremuri, altă școală...	231
Ai vedea lucruri surprinzătoare!	240
Vorbe, vorbe, vorbe...	249
Textul există, dar cateheți sunt?	257
Spovada acum 600 de ani	266
Tereza, un ban și Dumnezeu	273
Feministele și barba Sfintei Vilgefortis	281
Amintirea de la Iselsberg	289
Scriu plin de emoție	296
<i>Albino Luciani. Date biografice</i>	302
<i>Indice de nume proprii</i>	305
<i>Indice tematic</i>	314
<i>Indice al personajelor ilustre</i>	316